

DNV GL PENSJONSKASSE

ÅRSBERETNING OG REGNSKAP FOR 2016

NØKKELTALL

BELØP I MILLIONER KR	2016	2015	2014
Premieinntekter	175	236	180
Pensjonsutbetalinger	141	134	128
Totalresultat	-32	1	-6
Forvaltningskapital	6 194	6 068	5 902
Egenkapital	740	771	770
Totalavkastning	4,60 %	3,60 %	6,60 %
Solvenskapitaldekning	347 %	396 %	411 %
Antall pensjonister	452	440	
Aktive medlemmer	769	875	
Fripoliser	520	441	

PENSJONSKASSENS STYRE

Styre

Styret består av 6 representanter. 4 av representantene er utnevnt av medlemsbedriftene og 2 av representantene er valgt av medlemmene. Av styremedlemmene er 3 menn og 3 kvinner.

Medlemsbedriftenes representanter:

Hanne Myre – styreleder
Thomas Vogth-Eriksen
Alexandra Plahte
Arild Orgland

Medlemmenes representanter:

Jarle Vik
Hege Halseth Bang

STYRETS ÅRSBERETNING 2016

STYRETS ARBEID

Om virksomheten

DNV GL Pensjonskasse ble opprettet i 1983 og er en av Norges største private pensjonskasser.

Pensjonskassen skal yte alderspensjon og uførepensjon til pensjonskassens medlemmer, og etterlattepensjon til ektefelle, registrert partner, samboer og barn. Utover dette forvalter pensjonskassen også fripoliser til medlemmer og tidligere ansatte.

1.7.2016 ble pensjonskassens drift flyttet til Eikos AS. Avtalen med Eikos AS omfatter daglig leder, medlemsadministrasjon, pensjonsutbetalinger, aktuar, porteføljeadministrasjon og regnskap. I forbindelse med at driften ble overført til Eikos AS ble Nils Poulsen utpekt av styret til å være daglig leder for pensjonskassen. Anne Grete Steinkjer (Eikos AS) overtok samtidig som ny ansvarshavende aktuar.

Knut Aker, Ernst & Young AS, har vært pensjonskassens eksterne revisor.

Pensjonskassen har ingen ansatte, og opplysninger om arbeidsmiljøet og godtgjørelsesordninger er derfor ikke relevant. Pensjonskassen driver ingen virksomhet som har negativ virkning på det ytre miljøet.

Det ble i 2016 avholdt 6 styremøter. Styret har løpende behandlet kvartalsvise regnskaps- og forvaltningsrapporter og bufferkapitalsituasjonen samt øvrige saker forelagt av administrasjonen.

Pensjonskassens økonomiske stilling og soliditet

Målsettingen for den løpende forvaltningen er å oppnå høyest mulig avkastning på pensjonskassens midler innenfor rammen av den forvaltningspolicy som styret har fastsatt. Pensjonskassen har en solid bufferkapital som muliggjør en konsistent og langsiktig investeringspolicy.

Stresstester i henhold til Finanstilsynets anbefaling gjennomføres løpende, og disse har vist at Pensjonskassen til enhver tid har hatt tilstrekkelig bufferkapital.

Gjenforsikring

Avtale om gjenforsikring med Guy Carpenter and Company AB ble fornyet fra 1. april 2016 til 31. mars 2017. Dekningen er MNOK 170 utover en egenandel på MNOK 50. Avtalen vil bli reforhandlet for 2017.

Internkontroll

Styret har behandlet og godkjent den årlige internkontrollen som inkluderer en internkontrollrapport fra daglig leder. Uavhengig bekreftelse er innhentet fra eksterne revisor. Bekreftelse fra leverandøren av pensjonsdatasystemet om deres internkontroll er innhentet.

Pensjonskassen har konsesjon, gitt av Datatilsynet, til å administrere og forvalte personopplysninger i forbindelse med pensjonskassens virksomhet.

Eierstrategi

Eierstrategien skal vurderes ved behov og minimum årlig. Eierstrategien fra 2015 videreføres uten endringer.

Styrende dokumenter

I forbindelse med skifte av leverandør (Eikos AS) har arbeidet med oppdateringer av styringsdokumentene blitt påbegynt. Gjennomgang og revideringer vil skje fortløpende i 2017.

PREMIE, RESULTAT OG PENSJONSREGULERING

Premie

BELØP I MILLIONER KR	2016	2015
Premie	175,6	236,2

Premien inkluderer premie for regulering av løpende pensjoner. Reduksjonen i premie skyldes i hovedsak færre ansatte og lav lønnsregulering i 2016.

Resultat

BELØP I MILLIONER KR	2016	2015
Administrasjonsresultat	-5,1	0,9
Risikoresultat	1,7	-11,7
Renteresultat i kollektivporteføljen	35,4	105,8
Resultat kollektivporteføljen	31,9	95,0
Vederlag rentegaranti	39,3	40,7
Renteresultat i selskapsporteføljen	-65,3	-26,3
Disponeringer	-37,5	-108,1
Resultat før skatteskostnad	-31,5	1,2
Skatteskostnad	-0,2	0,0
Totalresultat	-31,7	1,2

Det samlede negative renteresultatet (-29,9 MNOK) forklares av negativ utvikling i selskapsporteføljen. I løpet av året har verdien av eiendomsinvesteringen blitt justert ned med MNOK 109,0. Renteresultatet i selskapsporteføljen er derfor MNOK - 65,3. Tilsvarende genererte kundemidlene i kollektivporteføljen MNOK 35,4 før overskuddsdeling.

Overskuddet på risikoresultatet forklares av at antall nye utførehendelser er lavere enn antatt. Samtidig har pensjonskassen flere registrerte dødsfall enn forventet hvilket bidrar negativt til risikoresultatet

Renteresultatet på kollektivporteføljen er årets bokførte avkastning etter fradrag for årets rentegaranti på 2 %, mens renteresultatet på selskapsporteføljen er avkastning på selskapskapitalen.

Pensjonsregulering

Løpende og oppsatte pensjoner i pensjonskassen er etter vedtak i DNV GL Group AS besluttet økt med 2,0 % med virkning fra 1. januar 2016. Reguleringen er finansiert ved bruk av pensjonistenes overskuddsfond.

RISIKOSTYRING OG RISIKOFORHOLD

Risikoforhold

Pensjonskassen anvender Finanstilsynets stresstest i sin vurdering av risikonivået. Metodikken som legges til grunn er i stor grad basert på Solvens II. Stresstester gjennomføres kvartalsvis og er en del av gjennomgangen av kapitalforvaltningen på alle ordinære styremøter. Sammen med en vurdering av allokeringen og risikonivå i porteføljen, ligger dette til grunn for vurderingen av den samlede finansielle risiko i pensjonskassen. Pensjonskassens strategidokument og forvaltningspolicy revideres årlig og ble revidert på møtet i november 2016. De ulike finansielle risikoforhold måles ved stresstester som rapporteres kvartalsvis til styret og ved halvårsskiftene til Finanstilsynet. Markedsrisikoen er den mest dominerende.

Renterisiko

Pensjonskassen har en grunnlagsrente på 2 % for hele bestanden. Rentefølsomheten (durasjonen) i pensjonskassens renteporteføljer er 1,2 år. Durasjonen gir et uttrykk for en vektet løpetid der kontantverdien av fremtidig pengestrøm legges til grunn. Styret vurderer nivået på rentefølsomheten som tilfredsstillende. Hele renteporteføljen er klassifisert til virkelig verdi. Durasjonen for pensjonsforpliktelsene er 18,8 år for kollektivporteføljen og 11,4 år for fripolisene.

Aksjerisiko

Aksjerisiko er risiko for verdiendring av plasseringer i egenkapitalinstrumenter som følge av svingninger i aksjekursene. Aksjemarkedsrisikoen søkes redusert gjennom en balansert sammensetning av egenkapitalinstrumenter med ulik risikoprofil.

Likviditetsrisiko

Styret har fastsatt en likviditetsstrategi for pensjonskassen som hensyntar likviditetsforskriftens krav til oppfølging av likviditetsrisiko. Denne revideres årlig. Pensjonskassens forvaltningspolicy innebærer hovedsakelig plasseringer i verdipapirfond som kan realiseres med korte frister. De minst likvide plasseringer er innen eiendom og private equity, men disse utgjør en liten del av den totale kapitalen slik at pensjonskassens totale likviditet anses som svært god.

Kredittrisiko

Pensjonskassen er eksponert mot kredittrisiko hos utstedere av rentepapirer som pensjonskassen har investert i. Kredittrisiko innebærer risiko for verdifall i rentepapirer som følge av generell økning i kredittrisikotillegg og aktuelle tap som følge av låntakers mislighold. Pensjonskassen har en diversifisert portefølje av rentepapirer og verdipapirfond med kredittrisikoeksponering og har således spredd risikoen over et stort antall utstedere i Norge og globalt.

Valutarisiko

Valutarisiko er verdiendringer som følge av svingninger i valutakursene. For egenkapitalinstrumenter utgjør slik risiko en mindre del av den totale svingningsrisikoen, men den kan være dominerende for renteinstrumenter. Pensjonskassen valutasikrer derfor samtlige renteplasseringer i utenlandsk valuta og om lag halvparten av alle investeringer i utenlandske aksjer.

Forsikringsrisiko

Forsikringsrisikoen deles i tre kategorier; dødsrisiko, opplevelsesrisiko og uførerisiko.

Risikoresultat for den enkelte risikokategori gir informasjon om i hvilken grad risikopremier og avsetninger er tilstrekkelige til å dekke de faktiske hendelser. Risikoresultatet følges opp hvert kvartal.

For å beskytte mot større engangshendelser med flere uføre og døde i samme hendelse, anvendes katastrofereassurans. Gjennforsikringsbehovet vurderes én gang i året.

Etiske retningslinjer

Pensjonskassen har i flere år hatt etiske retningslinjer inkludert i sin forvaltningspolicy. De etiske retningslinjene er basert på FNs Global Compacts prinsipper. Pensjonskassen skal unngå direkte investeringer i aksjer og obligasjoner utstedt av selskaper der DNV GL har forretningsmessige relasjoner som er uforenlige med slike investeringer. Det gjøres en vurdering av pensjonskassens plasseringer som presenteres styret i form av en rapport. Styret er tilfreds med at stadig flere forvaltningsmiljøer inkluderer etikk i sine investeringsretningslinjer og vil også fremover vektlegge dette ved beslutninger om sine investeringer.

VURDERING AV DEN FINANSIELLE SITUASJONEN

Utviklingen i finansmarkedene har direkte påvirkning på pensjonskassens resultat. Positive resultater i 2016 har medført en styrking av pensjonskassens kursreguleringsfond i tillegg til å finansiere deler av årets pensjonsregulering.

Med utgangspunkt i en godt diversifisert portefølje, ser styret ikke behov for å foreta særlige endringer i eksisterende forvaltningspolicy og allokering. Styret følger som tidligere utviklingen i finansmarkedene nøye og vurderer løpende behovet for justeringer i finansporteføljen.

EIENDELER

Pr. 31.12.2016 fordeler midlene i pensjonskassen seg som følger sammenlignet med foregående år:

BELØP I MILLIONER KR	31.12.2016	31.12.2015
Statsobligasjoner	- 0,0 %	- 0,0 %
Bank/finansobligasjoner*)	820 13,0 %	1 399 23,1 %
Foretaksobligasjoner*)	2 183 35,0 %	1 975 32,6 %
Aksjer – Norge	952 15,0 %	727 12,0 %
Aksjer – globale, sikret	736 12,0 %	744 12,3 %
Aksjer – globale, usikret	808 13,0 %	723 11,9 %
Private equity	222 4,0 %	206 3,4 %
Eiendom	473 8,0 %	290 4,8 %
Sum eiendeler	6 194 100,0 %	6 064 100,0 %
*) Gjennomsnittlig rentedurasjon	1,2 år	1,2 år
*) Gjennomsnittlig kreditturasjon	3,1 %	3,1 %

FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

Ved utgangen av året hadde reserver og fond i pensjonskassen følgende fordeling:

BELØP I MILLIONER KR	31.12.2016	31.12.2015
Premiereserve	4 271,9	4 198,3
Tilleggsavsetninger	-	-
Kursreguleringsfondet	975,2	745,3
Premiefond inkl. pensjonisten	196,2	239,8
Sum	5 443,3	5 183,5

EGENKAPITAL

Egenkapitalen er totalt MNOK 739,7 bestående av innbetalt egenkapital MNOK 411,0, risikoutjevningfond MNOK 31,9 og annen opptjent egenkapital MNOK 296,8. I løpet av 2016 ble det tidsbegrensede ansvarlige lån på MNOK 105,0 tilbakebetalt.

Styret vurderer soliditeten i pensjonskassen som god.

POPULASJON

I tabellene nedenfor vises antall forsikringer og antall individer i pensjonskassen. Som det fremgår har antallet ansatte forsikringer og individer blitt redusert i løpet av 2016. Dette forklares av at pensjonskassen er lukket for nye medlemmer, samt nedbemanninger i 2016.

ANTALL FORSIKRINGER	31.12.2016	31.12.2015
Ansatte	769	875
Pensjonister	464	451
Fripoliser	2 030	1 974
Totalt	3 263	3 300

ANTALL INDIVIDER	31.12.2016	31.12.2015
Ansatte	769	875
Pensjonister	452	440
Fripoliser	520	441
Totalt	1 741	1 756

Forsikringshendelser i 2016

Oppstillingen nedenfor viser antall forsikringshendelser som er registrert i 2016 sammenlignet med foregående år.

FORSIKRINGSHENDELSER	2016	2015
Dødsfall	37	29
Nye etterlattepensjonister	14	10
Nye uførehendelser	1	16
Reaktiveringer (100 %)	1	0
Økt uføregrad	1	5
Redusert uføregrad	0	12
Totalt	52	55

FORTSATT DRIFT

Etter regnskapslovens § 4 - 5 bekreftes at forutsetningene for fortsatt drift er til stede, og at årsregnskapet er avlagt i tråd med denne forutsetningen.

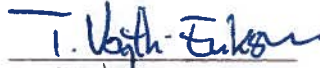
Høvik, 16 mars 2017

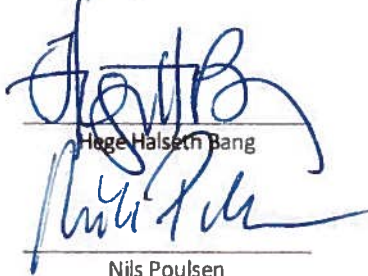
Hanne Myre
(styreleder)

Jarle Vik

Thomas Vogth-Eriksen

Hage Halseth Bang

Nils Poulsen
(daglig leder)

Alexandra Plahte

Arild Ormland

DNV GL Pensjonskasse pr. 31.12.2016

RESULTATREGNSKAP	Noter	31.12.2016	31.12.2015
Teknisk regnskap			
Premieinntekter			
Forfalte premier, brutto	4	175 617 589	236 173 545
- Avgitte gjenforsikringspremie		-144 376	-135 000
Overføring av premiereserve fra andre forsikringselskaper/pensjonskasser		0	0
Sum premieinntekter for egen regning		175 473 213	236 038 545
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler	5	88 703 363	43 788 018
Verdiendringer på investeringer	6	229 823 976	57 060 908
Realisert gevinst og tap på investeringer	7	19 665 584	135 774 086
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		338 192 924	236 623 012
Pensjoner			
Utbetalte pensjoner	8	-140 835 734	-133 840 069
Overføring av premiereserve til andre forsikringselskaper/pensjonskasser		0	266 086
Sum pensjoner		-140 835 734	-133 573 983
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser			
Endring i premiereserve	25	-59 380 471	-145 195 170
Endring i tilleggsavsetninger	25	0	0
Endringer i kursreguleringsfond	25	-229 823 976	-57 060 908
Endringer i premiefond/innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner	25	-2 212 918	-4 290 990
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene/kontraktsfastsatte forpliktelser		-291 417 365	-206 547 068
Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser			
Overskudd på avkastningsresultatet	25	-34 480 389	-62 811 893
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	25	-3 008 301	0
Annen tilordning av overskudd		0	-34 486 639
Sum midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser		-37 488 690	-97 298 532
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Forvaltningskostnader		0	0
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	15	-10 128 209	-7 702 607
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-10 128 209	-7 702 607
Resultat av teknisk regnskap		33 796 139	27 539 368
IKKE-TEKNISK REGNSKAP			
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler	13	12 135 768	3 454 717
Netto driftsinntekt fra eiendom		11 280 195	16 467 420
Verdiendringer på investeringer	14	19 548 640	-7 177 458
Verdiendringer på eiendom	18	-109 000 000	-62 000 000
Realisert gevinst og tap på investeringer		729 856	22 943 088
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		-65 305 542	-26 312 233
Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen			
Forvaltningskostnader		0	0
Andre kostnader		0	0
Sum forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen		0	0
Resultat av ikke-teknisk regnskap		-65 305 542	-26 312 233
Resultat før skattekostnad		-31 509 403	1 227 135
Skattekostnad	27	-191 682	0
Resultat før andre resultatkomponenter		-31 701 085	1 227 135
Endring fond for vurderingsforskjeller		0	0
TOTALRESULTAT		-31 701 085	1 227 135
DISPONERINGER			
Overført til risikoutjevningfond		443 182	0
Overført til annen egenkapital		31 257 903	-1 227 135
SUM DISPONERINGER		31 701 085	-1 227 135

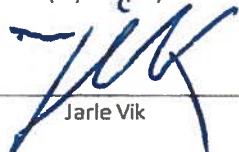
DNV GL Pensjonskasse pr. 31.12.2016

EIENDELER	Noter	31.12.2016	31.12.2015
<i>Eiendeler i selskapsporteføljen</i>			
Investeringer			
Bygninger og andre faste eiendommer		181 000 000	290 000 000
Investeringseiendommer	18	181 000 000	290 000 000
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		515 535 991	544 793 075
Aksjer og andeler	19	310 105 325	283 500 239
Obligasjoner og andre verdipapirer	20	205 430 666	261 292 836
Andre finansielle eiendeler		0	0
Sum investeringer		696 535 991	834 793 075
Fordringer			
Kundefordringer		631 589	4 206 994
Andre fordringer		0	0
Sum fordringer		631 589	4 206 994
Andre eiendeler			
Bankbeholdning		18 488 085	19 511 254
Andre finansielle eiendeler		0	0
Sum andre eiendeler		18 488 085	19 511 254
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente, ikke mottatte inntekter			
Andre forskuddsbetalte kostnader		0	0
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente, ikke mottatte inntekter		0	0
SUM EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN		715 655 665	858 511 322
<i>Eiendeler i kollektivporteføljen</i>			
Investeringer i kollektivporteføljen			
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		5 478 426 880	5 209 773 919
Aksjer og andeler	9	2 700 035 017	2 116 355 458
Obligasjoner og andre verdipapirer	10	2 769 818 327	2 985 771 721
Utlån og fordringer (inkl bankinnskudd)		8 573 536	107 646 740
Andre finansielle eiendeler		0	0
Sum investeringer i kollektivporteføljen		5 478 426 880	5 209 773 919
Fordringer			
Kundefordringer		215 596	0
Sum fordringer		215 596	0
SUM EIENDELER I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN		5 478 642 476	5 209 773 919
SUM EIENDELER		6 194 298 141	6 068 285 241

EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER	Noter	31.12.2016	31.12.2015
Innskutt egenkapital			
Selskapskapital			0
Innskutt egenkapital		411 000 000	411 000 000
Sum innskutt egenkapital		411 000 000	411 000 000
Opptjent egenkapital			
Risikoutjevningfond		31 898 052	32 341 234
Annen opptjent egenkapital		296 835 870	328 093 771
Sum opptjent egenkapital		328 733 922	360 435 005
SUM EGENKAPITAL		739 733 922	771 435 005
Ansvarlig lånekapital mv.			
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital	22	0	105 000 000
Sum ansvarlig lånekapital		0	105 000 000
Forsikringsforpliktelse/kontraktfastsatte forpliktelser	23,24,25		
Premiereserve		4 271 918 761	4 198 381 499
Tilleggsavsetninger		0	0
Kursreguleringsfond		975 153 528	745 329 552
Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner		196 233 486	239 831 844
Sum forsikringsforpliktelse/kontraktfastsatte forpliktelser		5 443 305 775	5 183 542 895
Forpliktelser			
Andre forpliktelser	12	11 258 445	8 307 341
Sum forpliktelser		11 258 445	8 307 341
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		6 194 298 141	6 068 285 241
Betingede forpliktelser utenfor balansen	11	156 127	79 738 000

Høvik 16.03.2017

 Hanne Myre
 (styreleder)

 Jarle Vik

 Thomas Vøgh-Eriksen

 Hege Høiseth Bang

 Nils Poulsen
 (daglig leder)

 Alexandra Plahte

 Arild Orsfjord

DNV GL PENSJONSKASSE

Egenkapitaloppstilling

	Innskutt egenkapital	Risikoutjevningss-fond	Annen opptjent egenkapital	Sum egenkapital
<i>Beløp i 1000 kr</i>				
Egenkapital 31.12.2014	411 000	41 726	317 482	770 208
Overføring til/fra risikoutjevningssfondet		-9 384	9 384	-
Årets resultat overført til annen egenkapital			1 227	1 227
Egenkapital 31.12.2015	411 000	32 341	328 094	771 435
Overføring til/fra risikoutjevningssfondet		-443		-443
Årets resultat overført til annen egenkapital			-31 258	-31 258
Egenkapital 31.12.2016	411 000	31 898	296 836	739 734

DNV GL PENSJONSKASSE

Kontantstrømoppstilling

Beløp i 1000 kr	2 016	2 015
KONTANTSTRØM FRA DRIFTEN		
Innbetalte premier	105 000	100 000
Innbetalinger ifm flytting	-	-
Utbetalinger ved utmeldinger	-	266
Utbetalte pensjoner	-140 836	-133 840
Andre kontantstrømmer knyttet til drift	-3 817	-11 768
Netto kontantstrøm fra driften	-39 653	-45 342
KONTANTSTRØM FRA INVESTERINGSAKTIVITETER		
Nto inn/ utbetalinger ved kjøp/ salg av investeringer	-67 563	81 522
Mottatte renter på investeringer	100 810	47 243
Andre kontantstrømmer knyttet til investeringer	11 280	16 467
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	44 527	145 232
KONTANTSTRØM FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER		
Tilbakebetaling av ansvarlig lånekapital	-105 000	-
Tilført kjernekapital	-	-
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-105 000	-
LIKVIDITETSBEHOLDNING		
Netto kontantstrøm fra driften	-39 653	-45 342
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	44 527	145 232
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-105 000	-
Netto likviditetsendring gjennom året	-100 126	99 890
Likviditetsbeholdning pr. 1. januar	127 158	27 268
Likviditetsbeholdning 31. desember	27 032	127 158

Likviditetsbeholdningen består av "Kasse, bank" i selskapsporteføljen og "Utlån og fordringer inkl. bankinnskudd" i selskapsporteføljen og kollektivporteføljen.

DNV GL PENSJONSKASSE

Noter til regnskapet 2016

1. Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og forskrift av 20.12.2011 nr 1457 om årsregnskap for pensjonsforetak samt god regnskapsskikk.

Inntekts- og kostnadsføringsprinsipper

Premieinntekter omfatter årets forfalte premier, premiefritak for utføre og avgitt gjenforsikring. Periodisering av opptjent premie ivaretas ved avsetning til premiereserve. Pensjoner omfatter utbetalte pensjoner og premiefritak for utføre. Overføring av premiereserve ved flytting av forsikringer mellom forsikringselskaper/pensjonskasser føres over resultatregnskapet. Kostnads-/inntektsføringen skjer på det tidspunkt risikoen overføres. På samme tidspunkt reduseres /økes premiereserven tilsvarende. Flyttebeløpet inkluderer også kontraktens andel av tilleggsavsetning, eventuelt kursreguleringsfond og årets resultat. Tilflyttede tilleggsavsetninger vises under posten tilleggsavsetninger under endringer i forsikringsforpliktelse. Flyttebeløpene klassifiseres som kostsiktig gjeld/ tilgodehavende til oppgjør finner sted. Oppgjørsrenten ved flytting føres under regnskapslinjene andre forsikringsrelaterte inntekter og kostnader. Faktisk avkastning på premiefond samt pliktige avsetninger til premiereserven og tilleggsavsetninger føres under posten endring i forsikringsforpliktelse i resultatregnskapet.

Forsikringsforpliktelser

Premiereserven beregnes som kapitalverdien av forventede fremtidige utbetalinger av løpende og oppsatte pensjonsrettigheter på balansedagen. Den gir uttrykk for Pensjonskassens regnskapsmessige pensjonsforpliktelse og er basert på lineær opptjening for alle selskapene.

Premiereserven er beregnet av pensjonskassens aktuar. Ved beregningen er det anvendt samme grunnlag som for premieberegningen. Premiefondet tilføres faktisk avkastning. Premiefondet kan benyttes til å dekke fremtidige premier eller oppregulering av løpende pensjoner. Tilleggsavsetningene kan i henhold til forskrift utgjøre maksimalt 12 % av premiereserven og kan anvendes til dekning av eventuelt renteunderskudd i pensjonskassen. Fond for reguleringer av pensjoner tilføres pensjonistenes andel av pensjonskassens overskudd. Fond for reguleringer av pensjoner benyttes til regulering av løpende pensjoner.

Inndelig av forvaltningskapitalen

Pensjonskassens forvaltningskapital er delt inn i en kollektivportefølje og en selskapsportefølje. Kollektivporteføljen består av eiendeler som motsvarer forsikringsforpliktelser til dekning av kontraktsfastsatte forpliktelser. Selskapsporteføljen består av eiendeler som motsvarer selskapets ansvarlige kapital og eventuell annen gjeld enn forsikringsforpliktelsene. Pensjonskassen forvalter de to porteføljene separat.

Finansielle eiendeler

Finansielle eiendeler innregnes i balansen når pensjonskassen blir part i instrumentets kontraktsmessige betingelser. Alminnelig kjøp og salg av finansielle instrumenter er regnskapsført på transaksjonsdagen.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres. Finansielle eiendeler er basert på frivillig kategorisering, klassifisert til virkelig verdi over resultatet. Virkelig verdi fastsettes med referanse til henholdsvis kjøpskurs eller salgskurs på balansedagen. Netto urealiserte gevinster i kollektivporteføljen avsettes til kursreguleringsfond. Kursreguleringsfondet inkluderer finansielle derivater. Netto urealisert tap kostnadsføres løpende.

Finansielle derivater

Pensjonskassen benytter terminforretninger for å redusere valutarisikoen knyttet til finansielle eiendeler i utenlandsk valuta. Finansielle derivater verdsettes, uavhengig av tilknyttede finansielle eiendeler, til markedsverdi i balansen. Finansielle derivater er, basert på frivillig kategorisering, klassifisert til virkelig verdi over resultatet. Gevinst og tap på terminforretninger klassifiseres sammen med verdiendringer/realisert gevinst og tap på investeringer i resultatoppstillingen. Urealisert gevinst og tap på terminforretninger klassifiseres på egen linje i balanseoppstillingen.

Investerings eiendom

Eiendommer som ikke benyttes i egen virksomhet er klassifisert som investerings eiendommer. Investerings eiendommer vurderes til virkelig verdi. Verdien vurderes på hvert rapporteringstidspunkt. Endringer i virkelig verdi føres over resultatregnskapet i den tilhørende perioden. Eiendommene vurderes basert på estimert fremtidig netto kontantstrøm som diskonteres med avkastningskravet for investeringen. Avkastningskravet fastsettes ut fra forventet fremtidig risikofri rente og en individuelt fastsatt risikopremie. Det gjøres også en vurdering mot observerte markedspriser. Verdsettelsen er utført av eksterne ekspertise. Ved første gangs balanseføring vurderes investerings eiendommene til anskaffelseskost, det vil si kjøpesum inkludert direkte henførbare kostnader ved kjøpet. Investerings eiendommer avskrives ikke.

Valuta

Selskapets funksjonelle valuta er norske kroner. Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes ved førstegangsinregning til norske kroner til gjeldende dagskurs. Fordringer og gjeld i utenlandsk valuta er omregnet til norske kroner etter valutakurs på balansedagen og de relaterte gevinster og tap fra omregningen er regnskapsført i resultatregnskapet. Valutarisikoen i utenlandske rentepapirer er i hovedsak eliminert ved sikringsforretninger.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet inkluderer periodens betalbare skatt og endring utsatt skatt. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat og netto skattepliktig formue. Utsatt skatt er beregnet på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt ligningsmessig underskudd og godtgjørelsesfradrag til fremføring ved utgangen av regnskapsåret.

DNV GL PENSJONSKASSE

Noter til regnskapet 2016

2. Beskrivelse av pensjonsordningene

I denne regnskapsnoten beskrives det hvilke ytelser som omfattes i pensjonskassen. For en fullstendig oversikt vises det til de til enhver tid gjeldende vedtekter og forsikringsavtaler.

Den premiebetalende pensjonsordningen er en ordinær ytelsesbasert tjenstepensjonsordning i henhold til lov om foretakspensjon (LOF). Arbeidsgiver betaler hele premien til pensjonsordningen. Det er ingen arbeidstakerandel. Livsvarig alderspensjon med opptjeningsalder på 67 år. Full årlig alderspensjon utgjør differansen mellom 66 % av pensjonsgrunnlaget og medlemmets beregnede alderspensjon fra folketrygden. Folketrygden beregnes som fullt grunnbeløp pluss tilleggspensjon med pensjonsgivende inntekt lik pensjonsgrunnlaget, og etter folketrygdens regler pr. 1. januar 1992.

Per 31.12.2016 fikk alle medlemmene en fripolise på sin opptjente uførerettighet, og uføredekingen tegnes hos Storebrand med virkning fra 01.01.2017. Det er ingen videre uføreopptjening i pensjonskassen fra samme dato.

Gjenlevende ektefelle etter et medlem har rett til ektefellepensjon ved medlemmets død. Full årlig ektefellepensjon utgjør 50 % av alderspensjonen.

For gjenlevende ektefelle som er tilstått ektefellepensjon før 1. januar 2003 utgjør full ektefellepensjon differansen mellom 39,6 % av medlemmets pensjonsgrunnlag og den faktisk utbetalte etterlattepensjon fra Folketrygden.

Rett til ektefellepensjon har også gjenlevende partner i partnerskap som er registrert i henhold til lov om registrert partnerskap.

Det ytes samboerpensjon i tillegg til pensjon til ektefelle eller registrert partner.

Barn som medlemmet ved sin død plikter å forsørge eller forsørget har rett til barnepensjon ved medlemmets død.

Full årlig barnepensjon for yngste barn utgjør 40 % av medlemmets alderspensjon fra 67 år og utbetales til 21 år.

For barnepensjoner tilstått før 1. januar 2003 utgjør full årlig barnepensjon differansen mellom 13,2 % av pensjonsgrunnlaget og Folketrygdens barnepensjon og utbetales til 18 år.

For barnepensjoner tilstått før 1. januar 2003 utgjør full årlig barnepensjon differansen mellom 6,6 % av pensjonsgrunnlaget og Folketrygdens barnepensjon.

For hvert av de øvrige barn, utgjør full barnepensjon 20 % av medlemmets beregnede alderspensjon fra 67 år, den løpende alderspensjon etter 67 år eller uførepensjon (omgjort til full uførepensjon hvis uføregrad er lavere enn 100 %).

For nærmere betingelser for rett til pensjon vises til det enhver tid gjeldende regelverk for pensjonskassen.

Pensjonsordningen er lukket. Alle nye ansatte fra 01.01.05 blir meldt inn i bedriftenes innskuddspensjonsordninger etter lov om innskuddspensjon.

Lov om foretakspensjon (LOF) ble endret med virkning fra 01.01.2011 slik at det er adgang til å ta ut helt eller deler av opptjent alderspensjon fra fylte 62 år og med rett til videre opptjening av pensjon ut over 67 år. Styret i Pensjonskassen har vedtatt bruk av seleksjonsfradrag slik loven tillater.

Fripoliser på egen balanse:

Pensjonskassen administrerer en stor portefølje av fripoliser som består av to hovedvarianter. Disse er:

1. Ordningen «Fripolise K1» består av medlemmer som har avsluttet sitt ansettelsesforhold hos DNV GL og oppfyller kravene for utstedelse av fripolise fra LOF-ordningen.

Ordning «Fripolise K2» er opptjent pensjon tilsvarende LOF-ordningen som følge av at medlemmer tidligere ble meldt ut av denne ved utestasjonering.

Ordning «Fripolise K4» er opptjent pensjon for lønn over 12G.

Ordning «K5» er kompensasjon for manglende opptjening i folketrygden som følge av utestasjonering.

Ordning «Fripolise K7» kompenserer for manglende opptjening i LOF-ordningen for ansatte med avtalt pensjonsalder lavere enn 67 år.

2. Ordning «Fripolise K6» er opptjent førtidspensjon fra 62 til 65 år og ordning «Fripolise K3» er førtidspensjon fra 65 til 67 år.

Personer som fratrer en av medlemsbedriftene uten rett til straks begynnende pensjon får fripolise i pensjonskassen, og tilbud om fortsettelsesforsikring i henhold til regelverket i et livsforsikringselskap.

Medlemsbedriftene som har pensjonsordning i Pensjonskassen er:

1. DNV GL AS
2. DNV GL Business Assurance Norway AS
3. Stiftelsen Det Norske Veritas Barnehage

DNV GL PENSJONSKASSE

Noter til regnskapet 2016

3. Finansiell risiko og forsikringsrisiko

Pensjonskassen bruker Finanstilsynets stresstest i sin vurdering av risikonivået i kassen. Risikoen overvåkes og styres på totalnivå. Risikoreducerende tiltak (f.eks nedsalg av aksjer) skjer dersom risikonivået overstiger fastsatte grenser. De viktigste risikoene er:

Renterisiko

Rentefølsomheten (durasjonen) i pensjonskassens renteporteføljer er 1,2 år per 31.12. Det har ikke vært vesentlige endringer i løpet av året. Durasjonen gir et uttrykk for en vektet løpetid der kontantverdien av fremtidig pengestrøm legges til grunn, og måles månedlig. Styret vurderer nivået på rentefølsomheten som tilfredsstillende gitt forventningene om renteøkning. Hele renteporteføljen er klassifisert til virkelig verdi.

Aksjerisiko

Aksjerisiko er risiko for verdiendring av plasseringer i egenkapitalinstrumenter som følge av svingninger i aksjekursene. Aksjemarkedsrisikoen søkes redusert gjennom en balansert sammensetning av egenkapitalinstrumenter med ulik risikoprofil.

Likviditetsrisiko

Styret har fastsatt en likviditetsstrategi for pensjonskassen som hensyntar likviditetsforskriftens krav til oppfølging av likviditetsrisiko. Pensjonskassens forvaltningspolicy innebærer hovedsakelig plasseringer i verdipapirfond som kan realiseres med korte frister. De minst likvide plasseringer er innen eiendom og private equity, men disse utgjør en liten andel av den totale kapitalen slik at pensjonskassens totale likviditet anses som svært god.

Kredittrisiko

Pensjonskassen er eksponert mot kredittrisiko hos utstedere av rentepapirer som pensjonskassen har investert i. Kredittrisiko innebærer risiko for verdifall i rentepapirer som følge av generell økning i kredittrisikotillegg og aktuelle tap som følge av låntakers mislighold. Pensjonskassen har en diversifisert porteføljen av rentepapirer og verdipapirfond med kredittrisikoeksponering og har således spredd risikoen over et stort antall utstedere i Norge og globalt. Risikoen måles ved at hver investering/utsteder tilordnes en kreditt-rating og at investeringene grupperes med utgangspunkt i dette. Kredittrisiko inngår som et element i pensjonskassens stresstesting av den samlede risiko.

Valutarisiko

Valutarisiko er verdiendringer som følge av svingninger i valutakursene. For egenkapitalinstrumenter utgjør slik risiko en mindre del av den totale svingningsrisikoen, men den kan være dominerende for renteinstrumenter. Pensjonskassen valutasikrer derfor samtlige renteplasseringer i utenlandsk valuta og om lag halvparten av plasseringer i utenlandske aksjer.

Forsikringsrisiko

Forsikringsrisikoen deles i tre kategorier og defineres som følger:

1. Dødsrisiko

Risikoen er at vi får høyere avsetninger som følge av etterlattepensjonering tilknyttet dødsfall blant pensjonskassens medlemmer og fripoliseinnehavere enn det som er forventet etter premietariffen.

2. Opplevelsesrisiko

Risikoen er at vi får frigjort mindre avsetninger som følge av dødsfall blant pensjonskassens medlemmer og fripoliseinnehavere enn det som er forventet etter premietariffen.

3. Uførerisiko

Risikoen er vi får høyere avsetninger som følge av uføretilfeller blant pensjonskassens medlemmer og fripoliseinnehavere enn det som er forventet i premietariffen.

Risikoresultat for den enkelte risikokategori gir informasjon om i hvilken grad risikopremier og avsetninger er tilstrekkelige til å dekke de faktiske hendelser. Risikoresultatet følges opp hvert kvartal.

Begrepet premietariff dekker forutsetninger som legges til grunn i beregning av premier og avsetninger (premiereserver); garantert rente, dødelighet, sivilstandselement, uførhet, rentegarantipris, pris for administrative tjenester og fortjenesteelement.

For garantert rente, dødelighet og sivilstandselementer er pensjonskassens valg å benytte Finanstilsynets minstekrav til premietariff, inntil eventuelle analyser måtte avdekke behov for annet.

For uførhet benyttes egen premietariff basert på pensjonskassens risikoeksponering og erfaringer.

For å beskytte mot større engangshendelser med flere uføre og døde i samme hendelse, anvendes katastrofeassurans. Reassuransbehovet vurderes på årlig basis.

DNV GL PENSJONSKASSE

Noter til regnskapet 2016

4. Premieinntekter

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2016	2015
Årspremie innbetalt av DNV GL	105 000	100 000
Frigjort fra pensjonistenes overskuddsfond til pensjonsjustering	-	-
Reassuranse	-144	-135
Belastet premiefondet	69 359	136 174
Premiefritak uføre	1 259	-
Sum premieinntekter	175 473	236 039

5. Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler - kollektivporteføljen

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2016	2015
Renteinntekter bank	146	470
Renteinntekter obligasjoner og obligasjonsfond	88 558	40 930
Utbytte	-	2 388
Sum renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	88 704	43 788

6. Verdiendringer på investeringer - kollektivporteføljen

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2016	2015
Urealisert verdijustering obligasjonsfond Norge	12 658	-44 129
Urealisert verdijustering obligasjonsfond utland	11 597	2 020
Urealisert verdijustering aksjefond	195 552	56 403
Urealisert verdijustering Privat Equity	10 017	42 767
Sum verdiendringer på investeringer	229 824	57 061

7. Realisert gevinst og tap på investeringer - kollektivporteføljen

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2016	2015
Gevinst aksjefond	6 402	108 133
Tap aksjefond	-	-
Gevinst Private Equity	-	12 368
Gevinst obligasjonsfond utland	11 321	556
Tap obligasjoner	-	-
Refusjon forvaltningshonorar /nye andeler	1 942	14 792
Realisert agio/disagio	-	-76
Sum realisert gevinst og tap på investeringer	19 666	135 774

8. Pensjoner

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2016	2015
Alderspensjon	-117 639	-112 338
Ektefelle- og samboerspensjon	-17 855	-16 643
Uførepensjon	-3 550	-4 381
Barnepensjon	-533	-478
Premiefritak uføre	-1 259	-
Sum utbetalte pensjoner brutto	-140 836	-133 840

DNV GL PENSJONSKASSE

Noter til regnskapet 2016

9. Aksjer og andeler - kollektivporteføljen

Beløp i 1000 kr	Kostpris	Markedsverdi	Urealisert (tap)/gevinst
Aksjefond			
Alfred Berg Norge	138 546	246 641	108 095
Danske Invest Norske Aksjer Institusjon II	68 966	127 951	58 985
Nordea Kapital	125 852	233 504	107 652
Nordea Norge Verdi	199 950	236 070	36 120
KLP AksjeGlobal Indeks II	256 527	353 594	97 067
Nordea Stabile Aksjer Global	146 153	352 921	206 768
Carnegie Worldwide Etisk	100 000	100 757	757
Danske Invest Global Emerging Markets	98 946	124 807	25 861
Delphi Global	43 866	97 362	53 496
DNB Norden III	101 102	196 357	95 256
Nordea 1 - Stable Emerging Markets Equity	100 000	115 958	15 958
Odin Eiendom A	100 612	108 869	8 257
Franklin Global Real Estate Fund	50 000	51 270	1 270
Sum aksjefond	1 530 520	2 346 062	815 542
Eiendomsfond			
eQ Care	36 345	36 345	-
Storebrand Eiendomsfond Norge KS	90 500	95 433	4 933
Sum eiendomsfond	126 845	131 778	4 933
Private equity			
Anchor Secondary 6 AS	2 400	2 400	-
Anchor Secondary 7 AS	4 800	4 800	-
KGJ Partnership V AS	2 800	2 800	-
Nordea Private Equity II KS	-	13 921	13 921
Partners Group Direct Investments 2009 SCA	-	20 996	20 996
Reiten & Co VI L.P.	17 625	10 493	-7 133
Storebrand International PE 15 Limited	9 000	8 898	-102
Storebrand International PE 16 Limited	4 000	3 941	-59
Storebrand International PE IX B-2	-	27 675	27 675
Storebrand International PE XI B-2	27 000	41 494	14 494
Verdane IX K/S	4 360	3 923	-437
Verdane V K/S	-	551	551
Verdane VII K/S	4 195	38 133	33 938
DNB NOR Private Equity II IS	15 224	31 315	16 090
DNB Private Equity III IS	13 030	10 855	-2 175
Sum private equity	104 434	222 195	117 761
Sum aksjer og andeler	1 761 799	2 700 035	938 236

Pensjonskassen har en diversifisert portefølje av aksjefond. Porteføljen er sammensatt slik at den forventes å gi en avkastning og ha en risiko som ikke avviker vesentlig fra de respektive referanseindekser. Om lag 50% av den globale aksjeporteføljen er investert i instrumenter med et investeringsunivers tilsvarende verdensindeksen.

Bortsett fra kassens investeringer i private equity fond, er investeringene i all hovedsak i fond med børsnoterte aksjer og er under normale markedsforhold svært likvide. Private equity porteføljen utgjør om lag 10% av total aksjeportefølje.

Pensjonskassens risikoprofil er i all hovedsak uendret gjennom året

DNV GL PENSJONSKASSE

Noter til regnskapet 2016

10. Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning - kollektivporteføljer

<i>Beløp i 1000 kr</i>	Kostpris	Markedsverdi	Urealisert (tap)/gevinst
Obligasjonsfond utland (NOK)			
Nordea 1 - European Cross Credit NOK	72 961	95 187	22 227
Nordea 1 - Low Duration US HY NOK	90 612	113 391	22 779
Sum obligasjonsfond utland (NOK)	163 573	208 579	45 006
Obligasjonsfond Norge			
Alfred Berg Obligasjon	428 528	426 008	-2 520
Alfred Berg Nordic Investment Grade	242 461	239 132	-3 329
DNB High Yield	171 112	170 258	-854
DNB Obligasjon 20 (IV)	385 000	380 851	-4 148
Holberg Kreditt	318 435	325 340	6 904
Sum obligasjonsfond Norge	1 545 536	1 541 589	-3 946
Sum obligasjoner og obligasjonsfond	1 709 108	1 750 168	41 060
Pengemarkedsfond / særvilkår bank			
DNB Likviditet 20 (V)	98 074	97 472	-602
Handelsbanken Høyrente	387 828	382 989	-4 838
Holberg Likviditet	135 958	136 621	663
Nordea Kreditt	139 592	141 795	2 204
Nordea Likviditet Pensjon	256 977	260 772	3 796
Sum pengemarkedsfond / særvilkår bank	1 018 428	1 019 650	1 222
Sum obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	2 727 537	2 769 818	42 282

DNV GL PENSJONSKASSE

Noter til regnskapet 2016

11. Betingede forpliktelser utenfor balansen - kollektivporteføljen

DNV GL's Pensjonskasse har gjennom avtaler kommitert seg til bestemte investeringer i følgende selskap:

<i>Beløp i 1000 kr</i>	Valuta	Restforpliktelse	Kommitert
Kollektivporteføljen			
Anchor Secondary 6 AS	NOK	1 950	10 000
Anchor Secondary 7 AS	NOK	600	10 000
KGJ Partnership V AS	NOK	37 200	40 000
Nordea Private Equity II	EUR	-	3 000
Verdane Capital V B KS	SEK	1 995	34 500
Verdane Capital VII B KS	SEK	1 071	30 500
Verdane Capital IX B KS	SEK	35 402	40 000
Reiten & Co Capital Partners VI	EUR	-	3 000
Storebrand International Private Equity IX	NOK	-	25 000
Storebrand International Private Equity XI	NOK	3 000	30 000
Storebrand International Private Equity 15	NOK	21 000	30 000
Storebrand International Private Equity 16	NOK	36 000	40 000
Partners Group Direct Investments 2009	EUR	253	3 000
DNB Private Equity II IS	NOK	2 416	30 000
DNB Private Equity III IS	NOK	15 072	30 000
Sum i NOK	NOK	156 127	411 392

12. Andre påløpte kostnader og motatte, ikke opptjente inntekter

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2016	2015
Skattetrekk, offentlige avgifter	3 698	3 661
Andre forpliktelser	7 561	4 647
Sum forpliktelser	11 258	8 307

DNV GL PENSJONSKASSE

Noter til regnskapet 2016

13. Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler - selskapsporteføljen

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2016	2015
Renteinntekter obligasjoner og obligasjonsfond	4 928	751
Renteinntekter pengemarkedsfond	2 928	1 961
Refusjon forvaltningshonorar	4 250	619
Sum renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	12 106	3 330

14. Verdiendringer på investeringer - selskapsporteføljen

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2016	2015
Urealisert verdjustering aksjefond	19 549	-5 255
Urealisert verdjustering obligasjonsfond	-	-1 923
Sum verdiendringer på investeringer	19 549	-7 177

15. Forsikringsrelaterte kostnader - selskapsporteføljen

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2016	2015
Revisjonshonorar	431	319
Administrasjonskostnader fra DNV GL AS	937	3 755
Aktuarhonorar	2 331	543
Direkte kostnader til pensjonssystemet Abakus	503	520
Konsulenttjenester	5 095	1 610
Finanstilsynsavgift	168	251
Kontingent NPF	86	15
Diverse andre kostnader	253	378
Management fee	206	153
Bankomkostninger	118	159
Sum forsikringsrelaterte kostnader	10 128	7 703

Økningen i posten konsulenttjenester forklares i hovedsak av arbeid knyttet til bytte av driftsleverandør

DNV GL PENSJONSKASSE

Noter til regnskapet 2016

16. Transaksjoner med nærstående parter

Årspremien betales inn av de enkelte selskapene som er medlem av Pensjonskassen.
Deler av bygningen som Pensjonskassen eier leies av DNV GL AS som betaler husleie til Pensjonskassen.
Det er ingen ansatte i Pensjonskassen, og arbeid som blir utført av ansatte i DNV GL AS, blir fakturert som administrasjonskostnader.

Beløp i 1000 kr	Tilknytning	Type transaksjon	Beløp
DNV GL AS	Pensjonskassens sponsor	Til premiefond for senere premie	103 717
DNV GL Business Assurance Norway AS	Pensjonskassens sponsor	Til premiefond for senere premie	1 283
DNV GL AS	Pensjonskassens sponsor	Husleieinntekter	10 156
DNV GL AS	Pensjonskassens sponsor	Administrasjonskostnader	937

17. Ytelser til ledende personer

Det er ingen ansatte i DNV GL Pensjonskasse. Daglig leder er ansatt i Eikos AS.
Hans arbeid for Pensjonskassen faktureres som del av administrasjonskostnadene fra Eikos AS.
Her vises derfor kun styrehonorar

Beløp i 1000 kr	2016
Myre, Hanne	163
Orgland, Arild	78
Plahte, Alexandra	78
Vik, Jarle	32
Bang, Hege Halseth	39
Brandsæter, Audun	7

18. Bygninger og andre faste eiendommer

Beløp i 1000 kr	2016	2015
Balanseført verdi 01.01.	290 000	352 000
Verdiendring på eiendom	-109 000	-62 000
Sum bygninger og andre faste eiendommer	181 000	290 000

Eiendomsinvesteringen er i sin helhet relatert til et bygg (Veritasveien 25) i Stavanger.
Markedsverdivurderingen på Veritasveien 25, er gjort av Multum Næringsmegling AS. Basert på estimerte leieinntekter og kostnader, er det beregnet en netto inntekt. Denne er så neddiskontert med en rente på 8,0 % noe som gir en verdi på 181,0 mill kr for Pensjonskassen.
Nedskrivningen i 2016 er et resultat av svakere markedsforhold i regionen.

DNV GL PENSJONSKASSE

Noter til regnskapet 2016

19. Aksjer og andeler selskapsporteføljen

<i>Beløp i 1000 kr</i>	Kostpris	Markedsverdi	Urealisert (tap)/gevinst
Aksjefond			
Alfred Berg Norge (Classic)	90 000	108 192	18 192
KLP AksjeGlobal Indeks I	37 320	52 507	15 187
KLP Fremvoksende Markeder Indeks I	37 407	48 087	10 680
KLP AksjeGlobal Indeks II	65 018	101 319	36 301
Sum aksjefond	229 746	310 105	80 360
Sum aksjer og andeler	229 746	310 105	80 360

20. Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning selskapsporteføljen

<i>Beløp i 1000 kr</i>	Kostpris	Markedsverdi	Urealisert (tap)/gevinst
Obligasjonsfond Norge			
Handelsbanken Høyrente	153 717	152 015	-1 702
Sum obligasjonsfond Norge	153 717	152 015	-1 702
Pengemarkedsfond			
Alfred Berg Pengemarked	53 453	53 415	-38
Sum Pengemarkedsfond	53 453	53 415	-38
Sum obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	207 170	205 431	-1 740

DNV GL PENSJONSKASSE

Noter til regnskapet 2016

21. Virkelig verdi hierarki

Pensjonskassen klassifiserer virkelig verdi målinger ved å bruke et virkelig verdi hierarki som reflekterer signifikansen av grunnlaget/kilder som brukes i utarbeidelsen av målingene. Virkelig verdi hierarkiet har følgende nivåer:

Nivå 1: grunnlag for virkelig måling er noterte priser (ujusterte) i aktive/likvide markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser.

Nivå 2: grunnlag for virkelig verdi måling er annet enn noterte priser inkludert i Nivå 1 som er observerbare for eiendelen eller forpliktelsen, enten direkte (dvs. som priser) eller indirekte (dvs. utledet fra priser).

Nivå 3: grunnlag for virkelig verdi måling for eiendelen eller forpliktelsen som ikke er basert på observerbare markedsdata (ikke observerbar kilde).

Beløp i 1000 kr	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	2016
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet				
Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)		2 787 945	222 195	3 010 140
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning		2 975 249	-	2 975 249
Finansielle derivater		-	-	-
Sum		5 763 194	222 195	5 985 389

Beløp i 1000 kr	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	2016
Finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet				
Finansielle derivater		-	-	-
Sum		-	-	-

DNV GL PENSJONSKASSE

Noter til regnskapet 2016

22. Ordinær ansvarlig lånekapital

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2016	2015
Ansvarlig lån	0,0	105 000
Sum ordinær ansvarlig lånekapital	-	105 000

Det ansvarlige lånet ble innfridd i desember 2016

23. Premiefondets anvendelse de siste 3 år

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2016	2015	2014
Inngående balanse 1.1.	228 678	308 903	295 537
Dekning av årspremien	-69 359	-236 174	-6
Pliktige renter/ avkastning	2 083	4 291	13 239
Frigjort premiereserve	-	-	96
Forfalt ikke-betalt premie ved utgangen av perioden	216	-	-
Overføringer og disposisjoner	11 284	51 658	-
Overskudd på avkastningsresultat	15 241	-	-
Risikoresultat tilordnet	2 256	-	-
Annen korreksjon	-	-	36
Direkte innbetaling fra DNV GL	-	-	-
Utgående balanse 31.12.	190 398	228 678	308 903

24. Premiefondets størrelse i forhold til årlig premie

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2016	2015	2014
Premiefond	190 398	228 678	308 903
Årets premie	175 618	236 174	180 543
Premiefondets størrelse ift. årlig premie - %	108 %	97 %	171 %

DNV GL PENSJONSKASSE

Noter til regnskapet 2016

25. Forsikringsforpliktelser

Beløp i 1000 kr	Premiereserve	Kursreguleringsfond	Tilleggsavsetning	Premiefond	Fond for regulering av pensjoner	Totalt
1. Inngående balanse	4 198 381	745 330	-	228 678	11 154	5 183 543
2. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser						
2.1 Netto resultatførte avsetninger	59 380	229 824	-	2 213	-	291 417
2.2 Overskudd på avkastningsresultatet	14 157	-	-	15 241	5 083	34 480
2.3 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	-	-	-	2 256	752	3 008
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	73 537	229 824	-	19 710	5 835	328 906
3. Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser						
3.1 Overføringer mellom fond	-	-	-	-162 989	-11 154	-174 143
3.2 Overføringer til/fra selskapet	-	-	-	105 000	-	105 000
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	-	-	-	-57 989	-11 154	-69 143
4. Utgående balanse	4 271 919	975 154	-	190 398	5 835	5 443 306

Beløp i 1000 kr	2016
Premiereserve	
DNV GL AS	2 334 827
DNV GL Business Assurance Norway AS	23 584
Stiftelsen Det Norske Veritas Barnehage	2 087
Fripoliser	1 900 607
Premiereserve ekskl. erstatningsavsetninger	4 261 104
Erstatningsavsetninger	10 815
Sum forsikringsmessige avsetninger	4 271 919

DNV GL PENSJONSKASSE

Noter til regnskapet 2016

26. Kapitalavkastning

	2016	2015	2014	2013	2012
Kollektivporteføljen	6,5 %	4,8 %	8,6 %	11,9 %	9,2 %
Selskapsporteføljen	-7,3 %	-3,0 %	9,0 %	15,7 %	9,7 %

DNV GL PENSJONSKASSE

Noter til regnskapet 2016

27. Skatt

Nedenfor er gitt en spesifikasjon over forskjellen mellom det regnskapsmessige resultat før skattekostnad og årets skattegrunnlag

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2016	2015
Årets resultat før skattekostnad	-31 509	1 227
Fondsavsetninger	443	-
Permanente forskjeller	-26 605	15 943
Endring midlertidige forskjeller	-232 053	-65 585
Anvendt underskudd	-	-
Årets skattegrunnlag	-289 724	-48 415

Årets skattekostnad består av:

Betalbar skatt	-	-
Formuesskatt 0,15% (rest 2015)	192	-
Endring utsatt skatt	-	-
Årets skattekostnad	192	-

Utsatt skatt

Utsatt skatt er beregnet på grunnlag av de forskjeller som eksisterer ved utgangen av regnskapsåret mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Det er beregnet utsatt skatt av følgende poster:

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2016	2015
Midlertidige forskjeller		
Skatteøkende midlertidige forskjeller langsiktige poster	102 872	100 643
Skattereduserende midlertidige forskjeller plasseringer utenfor fritaksmetoden	978 082	745 330
Fremførbart underskudd	-1 333 709	-1 043 985
Grunnlag for beregning utsatt skatt	-252 755	-198 012
Utsatt skattefordel (skattesats 25%)	-63 189	-49 503

Netto skattereduserende midlertidige forskjeller antas ikke å reversere, utsatt skattefordel er følgelig ikke balanseført.

DNV GL PENSJONSKASSE

Noter til regnskapet 2016

28. Solvensmarginkapital og solvensmarginkrav

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2016	2015
Ansvarlig kapital		
Innskutt egenkapital	411 000	411 000
Opptjent egenkapital	296 836	328 094
Fradrag urealiserte gevinster selskapsportefølje	-83 288	-54 193
Ansvarlig lånekapital som medregnes	-	-
Sum netto ansvarlig kapital	624 548	684 901

<i>Beløp i 1000 kr</i>	2016	2015
Netto ansvarlig kapital iht solvensmarginregelverket	624 548	684 901
Tilleggsavsetninger (50 %)	-	-
Risikoutjevningfond (50 %)	15 949	16 171
Solvensmarginkapital	640 497	701 072
Solvensmarginkrav	184 813	176 909
Kapital i prosent av krav	346,6 %	396,3 %

DNV GL PENSJONSKASSE

Noter til regnskapet 2016

29. Resultatanalyse

<i>Beløp i 1000 kr</i>	Premiebetalende	Fripoliser	Sum
Avkastningsresultat	21 234	14 157	35 391
Risikoresultat	6 017	-4 362	1 654
Admresultat	-5 110	-	-5 110
Rentegarantipremie	39 350	-	39 350
Sum	61 491	9 795	71 286
Disponeringer			
til/(fra) tilleggsavsetninger	-	-	-
til premiereserve	-	-14 157	-14 157
til premiefond	-17 497	-	-17 497
til pensjonistenes overskuddsfond	-5 835	-	-5 835
Sum	-23 332	-14 157	-37 489
Resultat av teknisk regnskap etter disponeringer	38 159	-4 362	33 797
Teknisk resultat fra regnskap			33 797
Ikke-teknisk resultat			-65 306
Resultat før skatt			-31 509
Skattekostand			-192
Totalresultat			-31 700
Disponeringer til/fra risikoutjevningssfond			-443
Disponeringer til/fra egenkapital			-31 257

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til styret i DNV GL Pensjonskasse

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for DNV GL Pensjonskasse som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, oppstilling av endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av pensjonskassens finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dens resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av pensjonskassen i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i pensjonskassens årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for øvrig informasjon. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den ellers viser seg å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til pensjonskassens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike pensjonskassen eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig

dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av pensjonskassens interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om pensjonskassens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at pensjonskassens evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av pensjonskassens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 16. mars 2017
ERNST & YOUNG AS

Knut Aker
statsautorisert revisor